

**Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc
ac Addysg**

**Children, Young People
and Education Committee**

Julie Morgan,

Y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol

9 Hydref 2023

Annwyl Julie,

Gwaith parhaus yn ymwneud â diwygio radical i blant sydd â phrofiad o fod mewn gofal

Diolch unwaith eto am ymddangos gerbron y Pwyllgor ar 14 Medi i drafod eich ymateb i'n hadroddiad ar wasanaethau i blant a phobl ifanc sydd â phrofiad o fod mewn gofal. Rydym yn gwerthfawrogi pa mor gyflym y gwnaethoch dderbyn ein gwahoddiad i roi tystiolaeth dros slot estynedig o 2 awr, gan sicrhau bod gennym yr amser yr oedd ei angen arnom i drafod y materion pwysig hyn yn fanwl.

Roeddem yn croesawu'r eglurder ychwanegol a roddwyd gennych i esbonio pam yr oedd Llywodraeth Cymru'n teimlo na allai dderbyn rhai o'n hargymhellion allweddol, manylion ynghylch lle'r oedd yn bwrw ymlaen â gwaith mewn meysydd eraill, a lle y gallech fod wedi newid eich meddwl ers cyhoeddi ein hadroddiad.

Yn ogystal â'r sesiwn dystiolaeth, byddwch yn ymwybodol ein bod eisoes wedi anfon gohebiaeth ddiweddar mewn perthynas â chyllid ar gyfer y Llysoedd Teulu Cyffuriau ac Alcohol, a hefyd o ran y diffyg eglurder ynghylch y data ar gyfraddau staff asiantaeth yn y gweithlu gofal cymdeithasol statudol i blant.

Hefyd, mae gan yr Aelodau rai materion ffeithiol a pholisi yn deillio o'r sesiwn ar 14 Medi nad ydym yn sicr yn eu cylch. Felly, byddem yn croesawu eich ymateb i'r cwestiynau yn yr Atodiad i'r llythyr hwn.

Rwy'n cydnabod bod hwn yn adeg arbennig o brysur o'r flwyddyn i chi a'ch swyddogion. Felly, byddwn yn gwerthfawrogi cael eich ymateb heb fod yn hwyrach na 11 Rhagfyr. O ystyried y terfyn amser estynedig hwn ar gyfer ymateb, byddwn yn ddiolchgar pe gallech ateb ein holl gwestiynau yn llawn. Os na allwch wneud hynny o fewn y cyfnod estynedig hwn, mae croeso i chi gysylltu â chlercod y Pwyllgor a all weithio gyda chi i drefnu amserlen addas ar gyfer eich ymateb.

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
SeneddPlant@senedd.cymru
senedd.cymru/SeneddPlant
0300 200 6565

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddPlant@senedd.cymru
senedd.wales/SeneddChildren
0300 200 6565

**Senedd Cymru
Welsh Parliament**

Yn gywir

Jayne Bryant

Jayne Bryant AS

Cadeirydd

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

ATODIAD

Safonau Gwasanaeth Cenedlaethol ar gyfer Gwasanaethau Plant yng Nghymru

1. Byddai'r Pwyllgor yn croesawu rhagor o wybodaeth ysgrifenedig am y Safonau Gwasanaeth Cenedlaethol newydd hwn ar gyfer Gwasanaethau Plant yng Nghymru. (Dyfyniadau trawsgrifiad perthnasol wedi'u nodi isod)

"Work is firmly under way to deliver a national practice framework. The framework will be the first set of national standards for children's services in Wales, sitting alongside things like the all-Wales safeguarding procedures, and we will be delivering up to five new standards of practice by the end of 2023, with further standards being co-produced. It will address the key concerns that young people have raised about practice in your report, which I've taken very great notice of."

"[...] four draft standards have now been produced. One of those is around child-inclusive practice; children and young people who go missing; manageable workloads; and continuing care."

Siarter Rhianta Corfforaethol

2. Manylion am sut y bydd cydymffurfiaeth â'r siarter yn cael ei monitro a chan bwy?
3. Rhestr wedi'i diweddarau o ba asiantaethau sydd wedi llofnodi'r siarter gwirfoddol hyd yma
4. Sut gall plant a phobl ifanc weld pa asiantaethau sydd wedi cofrestru?

Gofal fel nodwedd warchoddedig

5. A fyddwch yn cynnwys pobl ifanc hŷn ac oedolion â phrofiad o fod mewn gofal yn eich trafodaethau?

Diolch am roi'r wybodaeth ddiweddaraf i ni am y canlynol:

"I'm going to be working with officials across Welsh Government to explore this further with care-experienced people and children as part of the future care experience summits with Voices from Care. So, we will be exploring this, but there are different views that have been given to us, so it's not a united view."

Mae rhai pobl ifanc hŷn wedi dweud wrthym eu bod wedi newid eu meddyliau ar hyn wrth iddynt fynd yn hŷn. Pan oeddent yn blant efallai yr oeddent yn poeni am stigma, ond wrth iddynt fynd yn hŷn, maent wedi deall sut beth yw bywyd y tu hwnt i ofal. Gofynnwyd i ni gyfleu i chi, er bod gan

blant farn wahanol ar y mater hwn, ei fod yn bwysig siarad ag oedolion sydd â phrofiad o ofal ynghylch eu safbwyntiau hefyd.

Eiriolaeth

6. Eglurder ar safbwynt diweddaraf Llywodraeth Cymru ar ein hargymhelliad y dylai plant â phrofiad o ofal gael hawl statudol i gymorth eiriolaeth annibynnol tymor hir ar sail 'optio allan'?

Yn ymateb Llywodraeth Cymru ym mis Gorffennaf 2023 'Gwrthod' oedd yr ymateb, ond yn ein cyfarfod diweddaraf fe ddywedoch chi "[...]my response did not outrightly reject opt-out advocacy."

Plant mewn lleoliadau anghofrestredig

7. Beth yw nifer presennol y plant sydd yng ngofal awdurdodau lleol Cymru sy'n byw mewn llety anghofrestredig ar 11 Tachwedd 2023?

Roeddem yn arbennig o bryderus o glywed, ar 11 Medi, bod 30 o blant o dan ofal awdurdodau lleol Cymru yn gyfreithiol, ond sy'n byw mewn lleoliadau anghofrestredig. Er ein bod yn gwerthfawrogi'r pwysau sylweddol ar lety, mae cael nifer mor sylweddol o blant mewn lleoliadau sydd, yn eu hanfod yn 'anghyfreithlon', yn amlwg yn peri pryder mawr. Byddwch yn ymwybodol, ym mis Gorffennaf 2023, gwnaethoch wrthod ein hargymhelliad i gyhoeddi cynllun gweithredu i leihau nifer y plant mewn lleoliadau anghofrestredig erbyn mis Rhagfyr 2023.

Plant sy'n destun gorchmynion amddifadu o ryddid

8. Beth yw nifer presennol y plant sydd yng ngofal awdurdodau lleol Cymru ar 11 Tachwedd 2023

Unwaith eto, roeddem yn bryderus o glywed bod chwech o blant yn destun gorchmynion amddifadu o ryddid ar 11 Medi.

Dileu Elw

Er nad oedd y gwaith Dileu Elw yn uniongyrchol o fewn cylch gorchwyl ein hymchwiliad, rydym yn cydnabod ei fod yn flaenoriaeth i Lywodraeth Cymru a'ch bod wedi pwysleisio wrthym yn y sesiwn graffu ei fod yn cael ei symud ymlaen oherwydd bod pobl ifanc wedi dweud mai dyna oedden nhw eisiau.

Fel rhan o'n gwaith craffu arfaethedig ar Gyllideb Ddrafft 2024-25, byddwn yn gofyn am rywfaint o wybodaeth ariannol mewn perthynas â sut y dyrannwyd y dyraniad o £68 miliwn dros dair blynedd, fel rhan o'n cais ehangach am y gyllideb.

9. O ran cyflawni'r ymrwymiad hwn, byddem yn ddiolchgar am y wybodaeth a ganlyn:
- Yr amcangyfrif presennol o nifer y plant o awdurdodau lleol Cymru sydd wedi'u lleoli mewn lleoliadau annibynnol/preifat yng Nghymru
  - Manylion y cynllun pontio/lleinellau amser i symud y plant hyn neu i drosglwyddo'r lleoliadau i awdurdodau lleol/darparwyr trydydd sector
  - Faint o blant o Loegr sy'n cael eu lleoli mewn lleoliadau annibynnol/preifat yng Nghymru? Cynlluniau i liniaru canlyniadau anfwriadol pwysau ar awdurdodau lleol a byrddau iechyd Cymru a allai godi pe bai mwy o blant o'r tu allan i Gymru yn symud i'r lleoliadau hyn o 2027 ymlaen pan na ellir eu defnyddio mwyach i leoli plant o Gymru.

Data

Cyn y sesiwn graffu ar 14 Medi fel rhan o gais ehangach am wybodaeth, [gwnaethom ofyn am wybodaeth benodol](#), mewn perthynas â'r data na chaiff eu casglu a'u cyhoeddi fel mater o drefn yng Nghymru ar hyn o bryd (fel y nodir ar dudalennau 50 i 52 o'n hadroddiad ac **adroddiad WCPP**), a rhagor o wybodaeth am y sail resymegol dros haerriad Llywodraeth Cymru nad yw hyn yn angenrheidiol / yn bosibl / yn ddefnyddiol wrth lywio ymateb polisi yng Nghymru. Nid oedd yr [ymateb i'r cais penodol hwn](#) yn mynd i lefel y manylder yr oeddem wedi gofyn amdani, a byddwn yn ddiolchgar pe gallai eich swyddogion ailedrych ar yr ymateb a roddwyd a darparu ymateb manylach.